

ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА США

УДК 327.44:94(477+73+71)

Олександр Лозовицький,
кандидат політичних наук, доцент,
Конотопський інститут
Сумського державного університету

ФРАНЦУЗЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ СУПЕРНИЦТВО ЯК ЧИННИК ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО КУРСУ США В ЄВРОПІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

***Анотація.** В статті розглядаються актуальні напрями розвитку основних тенденцій і закономірностей міжнародних відносин другої половини ХХ ст. Автором проаналізовано основні тенденції розвитку французько-американських відносин в контексті зовнішньополітичного курсу США в Європі за умов біполярності. Увага акцентується на міждержавному суперництві у геополітичній та військово-стратегічній сферах в означений період.*

Досліджено еволюцію французько-американських стратегічних відносин, а також політику та стратегію США у процесі формування та розвитку оборонної стратегії Франції. Розглянуто різноманітні аспекти впливу та військово-політичної взаємодії Франції та США. Особливу увагу приділено дослідженню рольових особливостей Франції та США у процесах двосторонньої та багатосторонньої взаємодії, що призвели до мінімального політико-ідеологічного та військово-стратегічного консенсусу в збереженні гомогенності євроатлантичної спільноти. Зроблено узагальнюючий висновок, що франко-американські взаємовідносини були загальними силовими підвалинами, які, водночас, визначали європейський вектор зовнішньополітичного курсу США та формування французької військово-політичної стратегії в повоєнний період, які мали адаптаційну мету, що вимагало від США ставлення до неї як до союзного, проте альтернативного фактору впливу та міжнародної взаємодії.

***Ключові слова:** США, Франція, зовнішня політика, військово-політична стратегія, міжнародні відносини.*

У другій половині ХХ ст. відбулось посилення взаємозалежності регіональних і світових процесів та зростання впливів міжнародної взаємодії на політичну складову міжнародних систем різного рівня. В цьому контексті привертають увагу структурні аспекти взаємовідносин між країнами, які традиційно мають статус великих світових держав. Зокрема, між США та Францією, які мають величезний вплив на глобальні процеси й тенденції світового розвитку. Дослідження взаємодії між ними в плані вивчення особливостей процесів становлення та розвитку має як значне наукове, так і практичне значення для зовнішньополітичної поведінки сучасної України. В цілому ж аспект взаємодії двох держав у системі зовнішньополітичної діяльності США та Франції залишається недостатньо розробленим, що має свої об'єктивні причини. Так, двосторонні суперечності не набули такого антагоністичного характеру, як між державами НАТО й Варшавським блоком. З іншого боку, за часів «холодної війни» вони належали до

«делікатних» проблем та їх аналіз здебільшого не був предметом публічних досліджень.

Новий рівень організації сучасного світу виявляється у зростанні рівня взаємодії й взаємозалежності акторів, а також стійкої тенденції до інтегрування структур, що виконують міжнародні функції. Незважаючи на велику кількість досліджень, зазначене питання розробляється або в більш широкому контексті, або як аспект інших процесів. Серед наукових публікацій доступних широкому загалу, насамперед, привертають увагу дослідження: Р. Арона, Дж. Блонделя, П.-М. Галлуа, Ш. де Голля, Ф. Дрейфуса, Ж.-Б. Дюрозеля, В. Жискар д'Естена, Д. Йоста, Г. Кіссінджера, Ф. Міттерана. Проте, вони своєрідно висвітлюють аспекти даної проблеми, викликаючи зацікавленість і є корисними за нинішніх складних умов перехідного періоду розбудови української державності.

Мета та завдання статті – визначення специфіки і аналіз франко-американського суперництва у геополітичній та військово-стратегічній сферах в контексті зовнішньополітичного курсу США в Європі за умов біполярності.

Друга половина ХХ ст. знаменувалася значними коливаннями у взаєминах США та Франції. Своєрідність розвитку франко-американських взаємовідносин відбиває специфіку рольової поведінки великих держав у міжнародному середовищі, на яке суттєво впливають процеси регіоналізації та глобалізації. Традиція певної «рівновіддаленості» в політиці Франції підтвердила свою життєздатність і після розпаду біполярної системи. Вона знайшла втілення в обмеженому суперництві з США та грі на протиріччях з «атлантичними союзниками», які небезпідставно вважали її загрозою політичній гомогенності Північноатлантичного альянсу. Основні тенденції цих відносин значною мірою впливали на розвиток системи європейської безпеки і протягом ХХ ст. Відтак, виглядає доцільним поглиблене вивчення їх тенденцій та структурних елементів у ретроспективному контексті початку ХХІ ст.

Друга світова війна призвела до втрати Францією рангу великої світової держави внаслідок її розгрому та окупації 1940–1944 рр. Німеччиною, а найгострішою зовнішньополітичною проблемою Франції було досягнення двоєдиної мети – відновлення незалежності та статусу великої держави із збереженням колоніальних володінь. На заваді цьому стояли США, які у схемі повоєнного устрою відводили Франції другорядну роль. Натомість Франція, вміло балансує між США, СРСР та Великою Британією, після війни отримала набагато більше, а ніж сподівалась (відновлення незалежності та статусу великої держави; повернення анексованих територій; відновлення та міжнародне визнання довоєнних колоніальних володінь, встановлення опіки над частиною італійських колоній; одержання контролю над окремими зонами окупації в Німеччині та Австрії). Вона також стала співзасновницею ООН і здобула місце в Раді Безпеки з правом застосування санкцій.

Внаслідок об'єктивних обставин, пов'язаних зі створенням біполярної системи та через економічну слабкість після Другої світової війни французьке керівництво обрало напрямок розвитку не завжди рівноправних союзницьких відносин із США, що поставило Францію в залежне становище. Взаємодія з США стала одним із головних важелів французької зовнішньої політики. Обмеження участі Франції в повоєнному врегулюванні ще більше прив'язувало її до зовнішньополітичного курсу США та запобігало прояву незалежних імпульсів у її політиці які не

вписувалися у схему американського лідерства в межах біполярної світової системи, що саме тоді формувалася.

Після приєднання до Потсдамських домовленостей, уряд Франції проголосив «Тези з німецького питання», які значною мірою повторювали домагання французької дипломатії часів Версальського договору 1919 р. [6, с. 17-34]. В цій ситуації США підтримали Західну Німеччину, що викликало невдоволення французьких урядових кіл, проте незабаром Франція вступила до атлантичної спільноти й на тривалий час відмовилася від незалежного зовнішньополітичного курсу, ідучи у фарватері глобальної політики США, що було зумовлено потребами повоєнної Франції в економічній підтримці та координації стосовно протидії національно-визвольним рухам. Однак це призвело до втрати зовнішньополітичної самобутності, а згодом – до розміщення американських військ на території Франції. В часи «холодної війни» подібні заходи містили військову небезпеку й значно погіршували взаємини з СРСР. Цьому також сприяла і беззастережна підтримка Францією нової адміністрації Д. Ейзенхауера, що взяла курс на створення блоків.

Після появи в СРСР власної ядерної зброї США вже не вдовольняла стратегія «стримування комунізму». У січні 1953 р. держсекретар США Дж. Ф. Даллес запропонував стратегічну доктрину «визволення», яка полягала у більш рішучій боротьбі з комунізмом. Водночас почалася розробка військово-політичної стратегії «масованого удару у відповідь», що передбачала широке використання США ядерної зброї в будь-який час у будь-якому місці планети. Перший термін президентства Д. Ейзенхауера був ознаменований політикою «балансування на межі війни», яку Дж. Ф. Даллес сформулював у лютому 1956 р. Її метою була спроба досягти зовнішньополітичних переваг завдяки політиці з «позиції сили» та зміцненню солідарності союзників по НАТО, включаючи Францію [8, с. 174]. Повернувшись до кола великих світових держав, Франція опинилась у військово-політичній та економічній залежності від США. Саме в цьому й полягала специфіка повоєнного міжнародного статусу Франції, яка, водночас, стала одним із ініціаторів і впливових учасників європейської інтеграції. Відносно високі темпи економічного розвитку за часів Четвертої республіки контрастували зі слабкою державною системою та зовнішньополітичними поразками, але уряд П. Мендес-Франса лише заявляв: «Наша мета – зробити Францію сильною і квітучою державою» [2, с. 58].

Усвідомлення необхідності зміни якості держави втілювалося в перемозі «голлізму», який фактично став системною індустріально-технологічною модернізацією. Його характерною рисою в міжнародних відносинах є концепція переваги національних інтересів, в якій абсолютизацію фактора сили було спроектовано на сферу міжнародних відносин, а іміджевим гаслом став заклик до відновлення «національної величі» [4, с. 176]. Зовнішньополітична стратегія Франції була спрямована на досягнення статусу великої держави із «світовою відповідальністю», на компенсацію відносної фінансово-економічної слабкості проведенням активної та виваженої зовнішньої політики шляхом маневрування на міжнародній арені. Однак, американська ядерна монополія, була, на переконання голлістів, найвагомішою причиною залежності [5, с. 211]. Водночас, для США головним завданням стала адаптація «голлізму» до системи атлантичної взаємодії з метою запобігання розвитку руйнівних для цієї системи суперечностей. США мали відверто ворожу позицію стосовно нового зовнішньополітичного курсу і тому в

першій половині 1960-х рр. це спричинило загострення двосторонніх суперечностей, а в другій стався розрив – Франція вийшла з військових структур НАТО. Незабаром політична ситуація у Франції докорінно змінилася і Ш. де Голль був змушений піти у відставку. Двосторонні взаємини помітно покращилися, але питання про повернення Франції до силових структур НАТО вже не ставилося.

З початку 1960-х рр. США дедалі більше приділяли увагу вдосконаленню відносин із своїми європейськими союзниками, які почали виявляти схильність до відцентрових тенденцій, і в першу чергу – з Францією. Модернізований підхід США до концепції атлантизму призвів до корекції євроатлантичної стратегії. Своєрідність «атлантичного аспекту» французької зовнішньої політики зумовлювалася також спробами виступати політичним виразником інтересів Західної Європи, які не завжди збігалися з інтересами США, зорієнтованими на використання своїх військово-стратегічних та економічних переваг. Специфічна роль Франції збільшилася ще й тому, що впродовж 70 – 80-х рр. ХХ ст. зросло усвідомлення європейцями специфіки своїх інтересів та необхідності їх відстоювання і захисту від США.

Втілення в життя курсу на зміцнення незалежності й безпеки Франції нерозривно пов'язане з традицією французького політичного балансування та ідеєю підтримання балансу сил на міжнародній арені. Пошук міжнародної рівноваги став одним із найголовніших принципів зовнішньої політики П'ятої республіки в 1970-х – 1990-х рр. Саме цей період характеризувався суперечливістю позиції Франції у зв'язку з послабленням впливу США в Європі та власним прагненням стати посередником у майбутньому діалозі Схід – Захід. Водночас Франція прагнула здобути підтримку західноєвропейських партнерів у діалозі з США, які також докладали значних зусиль до налагодження взаємин, розглядаючи Париж головним опонентом в американо-західноєвропейському діалозі. Протиріччя між ними збереглися, а в деяких сферах навіть загострилися, але форми їх виявлення стали менш драматичними.

Франція поступово переглянула свою військово-стратегічну доктрину в напрямку більш тісної взаємодії з іншими західноєвропейськими країнами і першу чергу це стосувалося ядерної стратегії. Датою створення ядерної зброї Франції вважається 13 лютого 1960 р., але на відміну від США, вона ставила за мету спроможність лише на один удар для знищення супротивника [3, с. 188]. Ядерна програма Франції створювалася під безпосереднім впливом світових подій, які характеризувалися зникненням ядерної монополії США і кризою довіри в межах трансатлантичної спільноти. Французька дипломатія намагалася представити ядерний потенціал Франції як головний оплот свободи в Європі на випадок, якщо США залишать її напризволяще, і пропонувала європейцям французький ядерний щит замість американського [10, с. 31].

Загострення протиріч між Францією та США призвело до створення французьких ядерних сил, які матеріально закріпили її в ранзі великої держави, а також зміцнили державну незалежність. Ядерні сили забезпечили Франції більшу свободу дій в умовах стратегічного паритету між США й СРСР, а також слугували засобом досягнення зовнішньополітичних цілей. Французьких та американських теоретиків «силової» політики об'єднував спільний чинник розуміння сили як основи зовнішньої політики й міжнародних відносин.

На початку 1970-х рр. у зв'язку з відносною нормалізацією радянсько-американських взаємин відбулася корекція політики стримування та протидії гегемонії наддержав. У французькій політиці тоді знайшла втілення гіпотеза про «кондомініум» США та СРСР, який для невеликих країн розглядався як більш небезпечний, а ніж лідерство наддержав. Це пояснює той факт, що «голлістська» військово-стратегічна концепція відбивала прагнення відмовитися від підтримки політики «гнучкого реагування» США та надати цьому варіанту стримування особливого змісту з акцентом на оборонну стратегію, спрямовану на запобігання агресії проти Франції [1, с. 121].

За часів В. Жискар д'Естена активна дипломатія, свобода в ухваленні рішень та незалежна оборона залишилися найголовнішими та взаємодоповнюючими засобами зовнішньополітичної стратегії Франції. Свій підхід В. Жискар д'Естен виклав у своєрідній політичній теорії «мондіалізму», яка проявилася у зміцненні атлантичного та європейського векторів зовнішньої політики Франції. Вона викликала загострення боротьби між традиціоналістами, голлістами та релятивістами, що призвело до розриву з ортодоксальною голлістською стратегією «абсолютного стримування» на користь тези про «відносне стримування та відповідне ядерне реагування» [7, с. 64]. З приходом до влади у 1981 р. Ф. Міттерана французька стратегія набула ще більш гнучких форм і отримала назву «глобального стримування» [9, с. 56].

Водночас спостерігалось посилення впливу Франції у вирішенні проблем європейської та глобальної безпеки. Впродовж 1990-х рр. французьке політичне керівництво послідовно підтримувало процес скорочення СНО у США та СРСР, а також скорочення і обмеження звичайних збройних сил у Європі (за Паризьким договором 1990 р.). Процес адаптації Франції до постбіполярних реалій безпеки в Європі також викликав загострення суперечностей з США.

Французьке керівництво негативно поставилося до концепції «стратегічної рівноваги» 70–80-х рр. ХХ ст., оскільки її наслідком могло стати послаблення ядерних гарантій та відокремлення безпеки США від безпеки Західної Європи. З приходом до влади Ф. Міттерана позиція Франції в питаннях роззброєння набувала дедалі більшого проамериканського забарвлення. Франція повністю підтримувала програми з нарощування і модернізації стратегічних сил США та плани НАТО з розміщення в Європі американських ракет середньої дальності дії, розглядаючи їх як найважливіший важіль у переговорах з роззброєння. Французи не лише приєдналися до американської тези щодо проведення переговорів з роззброєння з позиції сили, а й самі впроваджували цю політику.

Розпад СРСР спричинив зникнення біполярної системи європейської безпеки. У Східній та Південно-Східній Європі спостерігалось зародження нових регіональних конфліктів і найголовнішою проблемою стало розширення Північноатлантичного альянсу на Схід. Окреслились позиції прибічників та опонентів розширення, зокрема у США та Франції. Перші наголошували на потребі «заповнити вакуум безпеки», створивши умови якнайшвидшої інтеграції держав регіону до західних політичних, економічних та військових структур. Другі вказували на недоцільність витрат значних коштів і наявність ризику життю своїх громадян заради захисту країн, що не належать до сфери життєво важливих інтересів, на відсутність загрози безпеці з боку Росії та на ризик спровокувати цю загрозу, посиливши антизахідні настрої та зміцнивши позиції радикалів.

Водночас фундаментальною метою США було узгодження зовнішніх пріоритетів із завданнями внутрішнього розвитку й захистом американських економічних і політичних інтересів у глобальному масштабі. Головними пріоритетами США на європейському континенті виступають стабільність і створення нової архітектури безпеки за умов американського домінування. Із свого боку, лідери французької зовнішньої політики традиційно виступають проти надмірно активної участі США в проектах створення єдиної Європи. Продовжувалися спроби Франції створити альтернативну НАТО систему європейської оборони. Однак цьому протидіяли розгубленість у межах ЄС під час розпаду Югославії та виникнення конфліктів у Хорватії та Боснії.

Відклавши власні європейські оборонні проекти, Франція підключилася до американських планів створення стратегічної коаліції з наміром обстоювати рівну участь для ЄС у вирішенні проблем безпеки та оборони в існуючих структурах. Адміністрація Б. Клінтона розглядала пряму присутність американських сил на європейському континенті як принципово важливу. Подальші форми цієї присутності еволюціонували до зменшення використання військових сил і збільшення участі європейських держав НАТО у розв'язанні регіональних конфліктів.

У першій половині 90-х рр. XX ст. поступово окреслився курс Франції на відновлення участі у військових структурах НАТО. Водночас стратегічною метою було визначено створення незалежного військового потенціалу в межах ЄС. Саме цей аспект у контексті Маастрихтського (1992 р.) та Амстердамського (1997 р.) договорів становив основну розбіжність у підходах Франції та США. Зокрема вона сфокусувалася на обговоренні подальшої ролі НАТО, методів і перспектив його розширення, побудови відносин між НАТО і ЄС. Де-факто французький підхід вимагав значної корекції головного постулату стратегії США, яка визначає НАТО головним чинником безпеки не тільки в євроатлантичних міжрегіональних відносинах, а й у новому розширеному просторі.

Разом з цим, у першій половині 1990-х рр. Франція ухилялася від підтримки політики США й НАТО щодо Східної Європи, наполягаючи на створенні нового військового механізму в межах ОБСЄ. Таким чином, Париж досить довго відверто протистояв європейській політиці США. Керівництво Франції робило вигляд, що проблеми НАТО його не обходять, але водночас чутливо реагувало навіть на можливість змін в Альянсі. З другої половини 1990-х рр. Франція намагалася активізувати діяльність у структурах загальноєвропейської безпеки з метою повернення до військових структур. Париж постійно демонстрував незалежність власної ядерної та оборонної політики, водночас прагнути забезпечити свою участь у прийнятті силових рішень загальноєвропейського масштабу. Французький підхід до створення «європейської основи» НАТО передбачав поєднання інфраструктури з існуючими в рамках ЄС механізмами. В цей період зберігається певне дистанціювання Парижа від повної реінтеграції до військових структур Альянсу, зумовлене небажанням США передати європейцям (фактично – французам) контроль над Південним командуванням НАТО в Неаполі.

Впродовж 90-х рр. XX ст. Франція доповнила свою стратегію тактикою зближення з США, що спричинило розконсервацію співробітництва в оборонній сфері. Головною стратегічною метою її керівництва було надання ЄС розширеної

автономії у сфері безпеки та визнання права американської участі у вирішенні європейських проблем як переважно консультативної.

Намагаючись захистити свої європейські інтереси, США форсували розширення НАТО і встановлення партнерських відносин з «новими демократіями». Європейські лідери, із свого боку, мали сумніви щодо доцільності дозволити США зайняти ключові позиції в зоні Південно-Східної Європи, яка до Другої світової війни була традиційною сферою впливу Франції та Німеччини. Водночас у 1970–1990-х рр. серед країн ЄС Франція найбільш послідовно дотримувалась принципів розрядки, акцентувала увагу на зміцненні миру в Європі, відкидала можливість військових рішень спірних проблем у європейському контексті та підтримувала процес скорочення озброєнь.

Еволюція військово-політичної концепції США, що була викликана розпадом СРСР, призвела до надмірної індивідуалізації стратегії національної безпеки. Дані тенденції знайшли втілення в розробці Національної системи протиракетної оборони, яка принципово зміцнила військово-стратегічні переваги США. Це спричинило певну корекцію національних стратегій безпеки всіх важливих у військовому та економічному значенні держав світу. Водночас, у контексті формування європейської ідентичності в галузі оборони та безпеки європейські військові експерти дедалі більше акцентували увагу на французькому ядерному потенціалі, а не на американському. В новому стратегічному контексті необхідність володіння ядерною зброєю залишилася головною засадою незалежного курсу Франції. Крім цього, ядерна зброя є засобом компенсації можливої недостатності в інших галузях та уникнення надмірного домінування «курсу на звичайні озброєння», що суперечить французькій оборонній політиці. Виходячи з цього, французька концепція продовжує базуватися на загрозі завдання непоправних втрат імовірному супротивнику, що спробує зазіхати на її життєво важливі інтереси.

Висновки і перспективи подальших досліджень полягають в тому, що франко-американські взаємовідносини були загальними силовими підвалинами, які, водночас, визначали європейський вектор зовнішньополітичного курсу США та формування французької військово-політичної стратегії в повоєнний період. В цьому контексті Франція виконала завдання розвивати свою стратегію таким чином, аби США ставилися до неї як до союзного, але, водночас, альтернативного чинника впливу та міжнародної взаємодії. У постбіполярний період Франція та США поступово змінювали деякі вектори своєї зовнішньополітичної стратегії, інтенсифікуючи контакти й формуючи засади нової політичної та військової стабільності в європейському просторі.

Конфронтаційні елементи двосторонньої взаємодії мали переважно другорядне значення. Суперечності виникали переважно у периферійних сферах і мали на меті досягнення компенсаційного перерозподілу відповідальності. Послаблення протиріч стало можливим внаслідок краху колоніалізму, розпаду радянської системи впливу, а також більш рішучої підтримки з боку США процесів європейської інтеграції за часів адміністрації Б. Клінтона та Бушів.

Насамперед, слід звернути увагу на такі визначальні фактори, як ідеологія світової держави, що водночас має єдину мету й різні напрямки впливу на формування міжнародного середовища. Так, американська стратегія формує засади світової гегемонії США, а французька – сприяє зміцненню ролі Франції в Європі та

Європи у світі. Іншим фактором є регіональна інтеграція, що виступає найголовнішим чинником міжнародної політики обох держав. Саме завдяки їх взаємодії відбуваються створення і корекція системи глобальної безпеки, в якій як Франція, так і США відіграють специфічні провідні ролі відповідно до особливостей державного статусу й засобів зовнішньополітичного впливу на процеси глобального розвитку.

Література

1. Aron R. Le Grand Debat. Initiation a la stratégie atomique / R. Aron. – Paris: Galman-Levy, 1983. – 277 p.
2. Blondel J. World leaders / J. Blondel. – London: University Press, 1990. – 332 p.
3. Gallois P.-M. Geopolitique; les voles de la puissance / P.-M. Gallois. – Paris. Foundations pour les etudes de defense nationale: Plon, 2000. – 246 p.
4. De Gaulle Ch. Discourse et messages / Ch. De Gaulle. – Paris: Plon, 1970. – 293 p.
5. Dreyfus F. De Gaulle et la Gaullism / F. Dreyfus. – Paris: PUF, 1982. – 319 p.
6. Duroselle J.-B. Histoire diplomatique de 1919 á nose jours 7-ieme édition. – Paris: Dalloz, 1978. – 935 p.
7. Giscard D' Estaing V. Démocratie française / V. Giscard D' Estaing. – Paris: Fayard, 1976. – 175 p.
8. Kissinger H. American Foreign Policy / H. Kissinger. – New York: Basic Books, 1997. – 338 p.
9. Mitterrand F. Réflexions sur la politique étrangère de la France / F.Mitterrand. – Paris: Fayard, 1989. – 186 p.
10. Yost D. La France et sécurité européenne / D. Yost. – Paris: PUF, 1995. – 346 p.

Oleksandr Lozovytskyi, Ph.D. in Political Science, Associate Professor, Konotop Instytut Sumy State University, Kyiv, Ukraine.

FRENCH-AMERICAN RIVALRY AS A FACTOR US FOREIGN POLICY IN EUROPE DURING THE SECOND HALF OF XX CENTURY

***Abstract.** The article deals with actual directions of laws and the laws of international relations in the second half of the twentieth century. The author analyzes the main trends of French-American relations in the context of US foreign policy in Europe in terms of bipolarity. Attention is paid to interstate rivalry in geopolitical and military-strategic areas in the designated period. In context of the proposed composition methodology the author formulated new functional approaches to the changes of parameters of external surroundings of the state that provide formation of stable strategy of the development and preservation of its integrity and promote greater flexibility and suitability to internal and external changes.*

The thesis covers the issues of evolution of French-American strategic relations and a role of the US foreign and security policy in the process of formation and development of French defense strategy. This interrelation is regarded a core problem of integration processes which have taken place within the Euro-Atlantic community during the 1960-90s. Peculiarity of development french-amerucan strategically relations reflects the specificity of role behavior of great power in contemporary international surrounding, in which the processes of regionalization and globalization are acting. In paper different aspects of mutual influence and military – political interaction between French and the United States of America are analyses. The political – ideological mechanisms of adaptation of French to new conditions of global development are examined in detail. Isis also an important factor influencing formation of political consciousness being an essential derivative of national political mentality.

Key words: USA, France, foreign policy, military political strategy, international relations.